

BİLİNMESİ GEREKEN TEMEL KAVRAMLAR

Hukuk; sosyal hayatı düzenleyen maddi yaptırımli kurallar bütünüdür.

Sosyal ilişkiler; sosyal hayatta gelişen ilişkilerdir.

Yaptırım (müeyyide); sosyal kurallara uyulmadığında karşılaşılan tepkidir.

Subjektif ahlak kuralları; kendi nefsimize karşı nasıl davranmamız gerektiğini belirten ahlak kurallarıdır.

Objektif ahlak kuralları; sosyal hayatta kişilerin birbirleri ile ilişkilerinde nasıl davranmaları gerektiğini belirten ahlak kurallarıdır.

Nafaka yükümlülüğü; yardım edilmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoy, altsoy ve kardeşlerine yardım etmekle yükümlü olmaktır.

Nafaka alacaklısı; yoksulluk içinde bulunan altsoy, üstsoy ve kardeşlerdir.

Yargı organı; Bir kimseyi hukuk kurallarına uymaya zorlayan devlet organıdır.

Cebri icra; Hukuk kurallarına uymayan bir kimsenin, devlet zoru ile bu kuralın gereğinin yerine getirtmesidir.

Hukuk, sosyal hayatı düzenleyen kurallardan sadece biridir. Diğer sosyal kurallar din, ahlak ve görgü kuralları olarak sayabiliriz.

Din kuralları; yüce güç tarafından konulmuş ve peygamberler vasıtası ile kişilere ulaştı bulunan bir takım emir ve yasaklardan oluşan kurallardır. Yaptırımı manevidir. Kişileri bu kurallara uymaya zorlayamayız.

Ahlak kuralları; sosyal hayatta gerek kişinin kendi nefesine karşı, gerekse kişilerin birbirlerine karşı nasıl davranması gerektiğini gösteren kurallardır. Bu kuralların yaptırımını da manevidir.

Görgü kuralları; bir kimsenin belli bir olayda ne şekilde davranması gerektiğini gösteren manevi yaptırımli sosyal kurallardır.

Hukuk kuralları; sosyal hayatta kişilerin birbirleri ile ve devletle olan ilişkilerini düzenleyen maddi yaptırımli, yani devlet gücü ile desteklenmiş kurallar olduğu için diğer sosyal kurallardan ayrılmaktadır. Kişiler hukuk kurallarına uymak zorundadırlar. Oysaki diğer sosyal kurallar manevi yaptırıma sahip oldukları için bu kurallara uymak zorunlulukları bulunmamaktadır. Hukuk kuralları ile diğer sosyal kurallar arasında bir takım ilişkiler ve benzerlikler vardır. Ahlak kuralları bunların başında gelir. Hukuk kurallarının toplumda geçerli ahlak kurallarına aykırı olması düşünülemez.

Yaptırım(müeyyide); herhangi bir kuralın koymuş olduğu emir ve yasaklara uygun surette hareket etmeme, onun yap dediğini yapmama veya yapma dediğini yapma halinde karşılaşılabilecek olan tepkidir.

Manevi yaptırım; hukuk kuralları dışındaki diğer sosyal kurallara uyulmadığında karşılaşılabilecek tepkidir.

Maddi yaptırım; hukuk kurallarına uyulmadığında karşılaşılabilecek tepkidir. Ceza, kanunun suç işleyen kişiye uygulanmasını öngördüğü yaptırımdır.

Disiplin cezaları; belli bir statü içerisinde bulunan kimselere hizmetle ve iç düzenle ilgili kurallara aykırı davranışları halinde uygulanan cezadır.

Cebri icra; borcunu yerine getirmeyen kimseyi borcunu yerine getirmeye zorlama biçiminde bir yaptırımdır.

Tazminat; hukuka aykırı olarak başkalarına verilen zararların ödettilmesi biçimindeki yaptırımdır.

Hükümsüzlük; bir hukuki işlemin, kanunun öngördüğü şekilde yapılmaması veya kanuna aykırı olarak yapılması halinde hukuki sonuç doğurmamasıdır.

İptal; hukuki kurallara aykırı olarak yapılmış bir idari işlemin yargı organı kararıyla ortadan kaldırılmasıdır.

Hukukun sistemi; kapsam ve özellikleri açısından birbirinden farklı olan çeşitli ilişkileri hukuk kurallarını düzen ve ayırma tabi tutmaktır.

Hukuk; birisi kamu hukuku, diğeri Özel Hukuk olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Bir kişi ile diğeri bir kişi arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarına Özel hukuk; bir kişi ile devlet, veya bir devlet ile diğeri bir devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarına da Kamu hukuku denir.

Sosyal devlet; bireylerin sosyal durumları ile ilgilenen, onlara asgari hayat düzeyini sağlamayı, sosyal adalet ve sosyal güvenliğı gerçekleştirmeyi ödev bilen devlettir.

Yasama organı; yasa yapma yetkisine sahip organdır.

Yasama sorumsuzluğu; TBMM üyelerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden ve ileri sürdükleri düşüncelerinden ve bunların meclis dışında tekrarından ve açıklanmasından sorumlu olmamasıdır.

Yasama dokunulmazlığı; TBMM üyelerinin seçimden önce veya sonra işledikleri ileri sürülen suçlar nedeniyle, meclis kararı olmaksızın tutulamamaları, sorguya çekilememeleri, tutuklanamamaları ve yargılanamamalarıdır.

Genel idare; bütün ülkeyi kapsayan idaredir.

Mahalli idare; köy kasaba ve şehir adı verilen belli yerleşim alanlarındaki halkın yerel ihtiyaçlarını gidermek üzere, çeşitli kamu hizmeti yürüten kuruluşlardır.

Memur; kamu hizmetlerinin gerektirdiğı asli ve sürekli görevleri yapmak üzere atanmış olan kişilerdir.

İdari işlem; idarenin idare hukuku alanında bir hukuki sonuç doğurmak veya doğmuş olan bir hukuki sonucu belirtmek üzere yaptığı tek taraflı bir işlemdir.

İdari sözleşme; İdarenin idare hukukunca düzenlenen sözleşmeleridir.

Suç; cezai yaptırıma bağlanmış olan fiillerdir.

İhmal; gereken ilgiyi göstermemedir.

İcra; yapmak

Kast; yasanın suç saydığı bir fiili bilerek isteyerek işleme iradesidir.

Taksir; yasanın suç saydığı bir eylemi, onun sonuçlarını bilmeden ve istemeden işlemedir.

Ceza; Kanunun suç işleyen kimseye uygulanmasını öngördüğü yaptırımdır.

Yargı; hukuk kurallarının bağımsız mahkemelerce belli bir olaya uygulanmasıdır.

Adli yargı; mahkemelerdeki yargıdır.

Davacı; mahkemeye başvurarak dava a.an taraftır.

Davalı; davacı tarafından kendisine karşı dava açılan kişidir.

İflas; İflasın açılması ile, müflisin haczi mümkün bütün mal ve haklarının oluşturduğu bütündür.

Müflis, İflasın açılması ile borçluya verilen addır.

Vergi; devletin kamu harcamalarına halkın parasal katılımıdır.

İşyeri; işin yapıldığı yerdir.

İşçi; hizmet akdine dayanarak çalışan kişidir.

İşveren; işçi sayılan kimseleri çalıştıran gerçek veya tüzel kişilere ve tüzel kişiliği olmayan kamu kuruluşlarıdır.

Sendika; işçilerin veya işverenlerin ortak ekonomi, sosyal hak ve menfaatini korumak ve geliştirmek amacıyla oluşturulmuş tüzel kişiliğe sahip mesleki kuruluşlardır. Toplu iş sözleşmeleri, İşçi sendikaları ile işverenler veya işveren sendikaları arasında akdedilen ve iş şartları ile tarafların hak ve borçlarını düzenleyen yazılı anlaşmadır.

Grev; işçilerin bir iş yerinde veya iş kolunda hiç çalışmamak veya işin niteliğine göre önemli ölçüde aksatmak amacıyla toplu olarak işi bırakmalarıdır.

Lokavt; bir iş yerinde veya iş kolunda, faaliyetin tamamen durmasına neden olacak şekilde, işçilerin işveren tarafından topluca uzaklaştırılmalarıdır.

Doktrin, İlmî görüşlerdir.

Miras (tereke); miras bırakanın malvarlığının toplamıdır.

Ayni hak; Eşya üzerinde doğrudan doğruya mutlak egemenlik yetkisi veren ve herkese karşı ileri sürülebilen haktır.

Borç ilişkisi; iki taraf arasında doğan ve bunlarda birinin diğerine karşı bir edimi yükümlendiği ilişkidir.

Edim; borçlunun yerine getirmekle yükümlü bulunduğu davranış biçimidir.

Tacir; bir ticari işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kimsedir.

Esnaf; ister gezici, ister bir dükkan veya sokağın belli bir yerinde sabit olsun, iktisadi faaliyeti nakdi, sermayeden çok bedeni çalışmasına dayanan ve kazancı ancak geçimini sağlamaya yetecek derecede az olan sanat ve ticaret sahipleridir.

Şirket; iki yada daha çok kişinin, emeklerini ve mallarını ortak bir amaca ulaşmak için birleştirmeleridir.

Kıymetli evrak; yazılı hakkın senede bağlandığı ve senetten ayrı olarak devredilmesinin mümkün olmadığı senetlerdir.

Kombiyo senedi; poliçe, çek ve bono

Ciro; kıymetli evrakta hak sahibi tarafından senette yazılı hakkın devredilmesi, rehnedilmesi veya tahsili için yapılan irade açıklamasıdır.

Donatan; gemisini deniz ticaretinde kullanan gemi sahibidir.

Navlun sözleşmesi; deniz yolu ile eşya taşımak üzere yapılan sözleşmedir.

Sigorta; bir şeyin ya da bir kimsenin, herhangi bir yönden ileride karşılaşılabileceği zararı gidermek için, önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı sözleşmedir.

Uyrukluk; Kişileri veya şeyleri devlete bağlayan hukuki bağıdır.

Vatandaşlık; gerçek kişileri devlete bağlayan siyasi bağıdır.

Medeni hukuk; kişilerin toplum halinde yaşaması bakımından bir hüküm ve değer arz eden bütün eylem ve davranışlarını, işlemlerini ve ilişkilerini düzenleyen hukuk kurallarının tümüdür. Medeni hukuk düzenlemekte olduğu ilişkilerin niteliğine göre beş bölüme ayrılır.

Bunlar; 1- Kişiler hukuku 2- aile hukuku 3- miras hukuku 4- eşya hukuku 5- borçlar hukuku'dur.

Ticaret hukuku; kişiler arasındaki ticari ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarıdır. Ticaret hukuku da 5 bölüme ayrılır.

Bunlar; 1- Ticari işletme hukuku 2- Şirketler hukuku 3- Kıymetli evrak hukuku 4- Deniz ticareti hukuku 5- Sigorta hukuku'dur.

Devletler özel hukuku; çeşitli devletlere bağlı olan, aynı uyrukluğa (tabiiyette) olmayan kişiler arasındaki özel hukuk ilişkilerine hangi devletin kanununun uygulanacağını ve kişilerle şeylerin uyrukluğunu düzenleyen hukuk kurallarından oluşur.

Mevzuat; yasa, tüzük, yönetmelik diğer hukuk kaynaklarının tümüdür.

Kanun; yasama organı tarafından yazılı olarak çıkarılan genel, sürekli ve soyut hukuk kurallarıdır.

Kanun tasarısı; Bakanlar kurulunun hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğu kanun projeleridir.

Kanun teklifi; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin sundukları kanun projeleridir.

Resmi gazete; Başbakanlık tarafından çıkarılan ve kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, tüzüklerin ve bazı yönetmeliklerin yayımlandığı gazetedir.

Kanun hükmünde kararname; Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkardığı yetki kanununa dayanarak, Bakanlar kurulunca belli konuları düzenlemek üzere çıkarılan yazılı hukuk kuralları.

Tüzük; bir kanunun uygulamasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanuna aykırı olmamak şartı ile ve Danıştay'ın incelemesinden geçirilerek Bakanlar kurulunca çıkarılan yazılı hukuk kurallarıdır.

Yönetmelik; devlet örgütü içerisinde bulunan çeşitli kurum ve kuruluşların daha çok kendi alanlarını ilgilendiren, çalışma yöntemlerini düzenleyen hukuk kurallarıdır.

Örf ve adet; topluluk içerisinde kök salmış olup, uyulması gerekli geleneklerdir.

Paftos; başkasına ait bir arazide bağ yetiştirme.

Bilimsel görüş; hukuk bilginlerinin hukuki sorunlarda ileri sürdükleri görüş, düşünce ve kanatlardır.

Yargısal karar; anlaşmazlık konusu hukuki bir olayın çözümü için mahkemece verilmiş olan karar.

Hukuku doğuran kaynaklar; hukuk kurallarının nasıl ve ne şekilde meydana geldiklerini, nereden çıktıklarını ifade eder. Hukuku bildiren kaynaklar ise, hukuk kurallarının hangi şekillerde göründüklerini gösteren kaynaktır ki, bunlara Hukukun şekli kaynakları denir. Hukukun şekli kaynaklarını yazılı kaynaklar ve yazısız kaynaklar biçiminde bir ayırıma tabi tutarız. Bunlara yardımcı kaynakları da ekleyebiliriz.

Yazılı kaynaklar deyimi ile; hukuk kurallarının yazılı bir biçimde yer almış oldukları metinler ifade edilmek istenir. Bunlar yazılı hukuk kurallarını içeren kaynaklardır. Yazılı hukuk

kuralları yetkili mercilerce konulmuşlardır. Yazılı kaynaklar; kanunlar, kanun hükmünde kararname, tüzükler ve yönetmeliklerden oluşur.

Yazısız kaynağı; örf ve adet (gelenek) hukuku oluşturur. Bu kurallar yetkili bir merci tarafından konulmazlar. Bunlar toplumda kendiliğinden doğarlar. Bir adetin, bir geleneğin örf ve adet hukuku kuralı olabilmesi için üç unsurun bir arada olması gerekir. Bunlar; maddi unsur, manevi unsur ve hukuki unsurdur.

Yardımcı kaynaklar ise; bilimsel görüşler (doktrin) ile yargısal kaynaklardan oluşur.

Hak; hukuken korunan yararadır.

Mülkiyet hakkı; kişinin bir şey üzerinde egemenliğidir.

Kamu hakları; kamu hukukundan doğan haklardır.

Özel haklar; özel hukuktan doğan haklardır.

Kişisel hak; kişinin maddi ve manevi tüm varlığı ile ilgili olan ve bu varlığın serbestçe geliştirilmesi amacına yönelik olan haklardır.

Mutlak hak; sahibine maddi ve maddi olmayan bütün mallar ile kişiler üzerinde en geniş yetkiler veren ve herkese karşı ileri sürülebilen haklardır.

Eşya; maddi mallardır.

İrtifak hakkı; bir eşyayı sadece kullanma ve ondan yararlanma yetkisi sağlayan ayni haklardır.

İntifa hakkı; yararlanma hakkı; başkasına ait malları kullanma ve bunlardan yararlanma yetkisi veren haklardır.

Rehin hakkı; bir alacağın yerine getirilmemesi durumunda, hak sahibine, belli bir malı sattırma yetkisi veren haklardır.

Fikri hak; bir kimse tarafından yaratılan yapıt üzerindeki düşünsel haklardır.

Telif hakkı; yazar hakkıdır.

Patent; bulgu belgesidir.

Velayet hakkı; ergin olmayan çocuklar üzerinde ana ve babaya tanınmış olan mutlak haklardır.

Haksız fiil; bir kimsenin hukuk kurallarına aykırı ve zarar verici davranışıdır. Mutlak haklar herkese karşı ileri sürülebildikleri halde, nisbi haklar belli bir kişiye veya kişilere karşı ileri sürülebilirler.

Hakkın kazanılması; bir hakkın bir kişiye bağlanması.

Hukuki olay; hukuki sonuç doğuran ve insan iradesi dışında gerçekleşen olaydır.

Hukuki fiil; hukuki sonuç doğuran ve insan iradesi ile gerçekleşen olaydır.

Hukuki İşlem; bir veya birden fazla kimsenin hukuki bir sonuca yöneltilmiş irade açıklamasıdır.

Aslen kazanma; bir hakkın, kimseye ait olmayan bir hakkı kendi fiiliyle elde etmesidir.

Devren kazanma; bir hakkın, sahibi bulunan kişiden elde edilmesidir.

İyi niyet; bir hakkın kazanılmasında, buna ait engeli bilmemektir.

Taşınır eşya; bir yerden başka bir yere taşınabilen ve taşınmaz mülkiyetine girmeyen ve edinilebilen doğal güçlerdir.

Hakkın kaybedilmesi; bir hakkın hak sahibinden ayrılması, onun elinden çıkması.

Dürüst davranma; bir hak sahibinin hakkını kullanırken veya bir borçlunun borcunu yerine getirirken iyi ve doğru hareket etmesi, yani dürüst, namuslu, aklı başında davranışının sonucunu bilen, orta zekalı her insanın benzer olaylarda izleyecek olduğu yolda hareket etmesidir.

Hakkın kötüye kullanılması; bir hakkın kullanılmasında dürüst davranılmamsıdır.

Dava hakkı; bir kimsenin devletin bağımsız ve tarafsız yargı organlarına yani mahkemelere başvurarak hakkının elde edilmesidir.

Talep hakkı; bir kişinin hakkını elde etmek veya hakkına saygı gösterilmesini sağlamak üzere karşısındaki kişiye yönelttiği isteme yetkisidir.

Meşru müdafaa; bir kimsenin, kendisine veya başkasına ya da mallarına yönelen, halen var olan haksız saldırıdan doğacak zararı önlemek için yapmak zorunda kaldığı eylemdir.

Zaruret hali; kendisini ve başkasını bilerek sebebiyet vermediği zarardan ya da derhal ortaya çıkabilecek bir tehlikeden kurtarmak için başkasının mallarına zarar vermedir.

Savunma; davalının, kendisine karşı ileri sürülmüş olan talebin tamamen veya kısmen doğru olmadığını ileri sürmesidir.

İnkâr; kabul etmemedir.

İtiraz; bir hakkın doğumuna engel olan veya o hakkı sona erdiren olgulardır.

Karine; bilinen bir durumdan bilinmeyen bir durumun varlığını çıkarmadır.

Resmi sicil; resmi makamlar tarafından tutulan sicildir.

Resmi senet; Noterler veya resmi makamlar tarafından düzenlenen belgedir.

Hakkın kötüye kullanılması; bir hakkın dürüstlük kurallarına apaçık derecede aykırı surette özellikle amacı dışında kullanılmış olması ve bundan da başkalarının zarar görmüş veya zarar görme tehlikesi ile karşılaşmış bulunmaları demektir.

Kişi; haklara ve borçlara sahip olabilen varlıklardır.

Gerçek kişi; insanlardır. Tüzel kişi; başlı başına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca örgütlenmiş olan bağımsız mal topluluklarıdır.

Cenin; kendisine gebe kalınmış ve doğumu beklenen çocuktur.

Ölüm; gerçek kişiliği sona erdiren hukuki bir olaydır.

Hukuki olay; hukuk düzeninin kendilerine bir sonuç bağladığı olaylardır.

HUKUKUN EVRENSEL İLKE VE ESASLARI

1- Hukuk Devleti: Hukuk kurallarına önce kendisi uyan, keyfi yetki kullanımına izin vermeyen, işlem ve eylemlerini hukukilik denetimine tabi tutulmasını engellemeyen devlettir.

2- Kuvvetler Ayrılığı: Yasama, yürütme ve idare ile yargı yetkileri olarak adlandırılan ve millete ait olan kamu kudretinin tek elde toplanmayıp, “demokratik hukuk devleti” ilkesine uygun bir şekilde kamu kudreti kullanıcıları arasında paylaşılmasıdır.

3- Yargı Birliği: İnsanlar arasında senin mahkemen-benim mahkemem, senin hakimim-benim hakimim, senin savcın-benim savcım anlayışına hizmet etmeyecek şekilde, herkes için aynı usul ve esaslarla yargılama yapan mahkemelerin aynı çatı altında toplanmasıdır. “Yargı birliği” ilkesi, “eşitlik” ilkesinin bir sonucudur.

4- Tabii Mahkeme ve Hakim Güvencesi: Herkesin işlem veya eylem tarihinde tabi olduğu mahkeme ve hakim huzurunda yargılanması hakkıdır. Bu ilkenin bir alt derecesi kanuni mahkeme/hakim güvencesidir ki, bugün Anayasa m.37’de öngörülen bu ilke ile maalesef kanunla sonradan mahkeme ve hakimlerin değiştirilebilmesi mümkündür. İdeal olan ise, tabii mahkeme/hakim güvencesidir.

5- Eşitlik: Tüm insanlar her bakımından eşittir. Hukuki statüden kaynaklanan farklı uygulamalar, ancak zorunlu hallerde ve somut durumda duyulan ihtiyaçla sınırlı olarak mümkündür.

6- Laiklik: Devletin, toplumun ve bireylerin bağlı olacağı hukuk kuralları, bir veya birkaç dinin kural ve esaslarına bağlı kalınmak suretiyle düzenlenemez. Sosyal düzen kurallarından olan hukuk kuralları, din veya ahlak kurallarından etkilense de, her bir insanın hangi din veya ahlak anlayışına bağlı olduğu gözetilmeksizin ve tüm insanları kapsayacak şekilde düzenlenir.

7- Sözleşme Özgürlüğü ve Güvenliği: Herkes, özgür iradesi ile dilediği sözleşmeyi imzalayıp, bu sözleşmenin gereklerinin yerine getirilmesini bekleme hakkına sahiptir.

8- Hak Arama Hürriyeti: Herkes, meşru vasıta ve yollardan yararlanmak suretiyle bağımsız ve tarafsız yargı önünde iddia ve savunma ile dürüst yargılanma hakkına sahiptir. Hak arama hürriyeti kısıtlanamaz.

9- Dürüst Davranma ve İyiniyet İlkeleri: Hak sahibinin haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken iyi ve doğru hareket etmesi gerekir. Bir hakkın kötüye kullanılmasını kanun himaye etmez. Hakların kazanılmasında ve hukuki bir sonucun gerçekleşmesinde iyiniyet esastır. Kişi

10- Müktesep (Kazanılmış) Hak: Bireyin hukuka uygun şekilde kazandığı hakkı elinden alınamaz. Bir hakkın kullanılması için gerekli olan şartlar kaybedilmedikçe, hak sahibinin bu hakkı kullanımını engellenemez.

11- Bir Suçtan İki Yargılama Yapılmaz/Ceza Verilemez: Herkes, bir suçtan, ancak bir defa yargılanabilir ve bir defa cezalandırılabilir. Bir insan, yargılandığı suçtan keyfi olarak tekrar yargılanıp cezalandırılmaz.

12- Suçta ve Cezada Kanunilik: Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Suç ve ceza ancak kanunla koyulur. Kanunlar, prensip olarak ileri doğru uygulanır. Ceza kanunları, ancak lehe olduğunda geçmişe etkili uygulanır.

13- Sorumluluğun Şahsiliği İlkesi: Herkes kendi işlem ve eyleminden sorumludur. Başkalarının işlem ve eyleminden sorumluluğu mümkün kılacak kolektif ceza sorumluluğu kabul edilemez.

14- Cezanın Bireyselleştirilmesi: Kanunla belirlenen bir cezanın somut olaya ve kişiye uygulanabilmesi için dayanak ve sınırları kanunlarda yer alan cezanın bireyselleştirilmesi yetkisi hakime verilir.

15- Kusur Sorumluluğu: Kusursuz suç ve ceza olmaz. Fiilde kusurun yokluğu, suç ve cezayı kaldırır.

16- Dürüst Yargılanma ve Savunma Hakkı: Herkes, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesinde öngörülen hakları çerçevesinde yargılanma hakkına sahiptir. Kişi, iddiaları

bilip anladığı dilde öğrenme, bağımsız ve tarafsız yargılanma hakkına sahip olduğu mahkeme huzuruna çıkarak savunma yapıp, makul sürede yargılanma hakkına sahiptir.

17- Masumiyet (Suçsuzluk) Karinesi: Hiç kimse, suçluluğu mahkemenin kesinleşmiş hükmü ile sabit oluncaya kadar suçlu ilan edilemez ve mahkum edilemez.

18- Yargı Bağımsızlığı: Hiçbir organ, makam, mercii veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında hakimlere veya mahkemelere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz, bu tür bir yetkinin kullanılmasına izin veren yasal düzenleme de yürürlüğe koyulamaz.

19- Hukuk Güvenliği Hakkı: Herkesin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı vardır. Hiç kimse, demokratik hukuk devletinde, korku ve endişe ile yaşamaya mahkum edilip, yargı makamlarına başvurmanın sonuçsuz kalacağı algısına maruz bırakılmayacağı gibi, keyfi şekilde yakalanamaz, gözaltına alınamaz, tutulamaz, tutuklanamaz, hürriyetinden mahrum bırakılamaz ve cezalandırılmaz. Anayasa m.13'e göre; *“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”*.

20- Hakim Tarafsızlığı: Bağımsız hakim, dışa karşı etkiden uzak ve kendisi bakımından da objektif hareket etmelidir. Hakimin tarafsızlığı, bir iddia ve savunmaya önyargısız bakabilmesini, baskı altında bırakılmamasını, dışarıdan etkilenmemesini ve kendi iç dünyasında da yansız hareket edebilmesini gerektirir.

21- İddia Edenin İspat Külfeti: Herkes, iddiasını hukuka uygun yol ve yöntemlerle elde edilen deliller ile kanıtlamak zorundadır. İddia peşinen doğru kabul edilip, aksinin ispatının aleyhinde iddia olunan tarafa yüklenemez.

22- Yargı Kararlarının Gerekçeli Olması: Tüm yargı kararları somut gerekçelere dayalı olarak yazılmalıdır. Somut olayın özelliklerinden uzak, kanun hükmünün soyut tekrarı ile basmakalıp sözlerden oluşan kararların gerekçeli olduğu söylenemez.

23- Borçların Nisbiliği: Prensip olarak her borç sahibini bağlar. Bir borcun yerine getirilmemesinden dolayı borç sahibinin herhangi bir yakını sorumlu tutulamaz.

24- Ceza Kanununu Bilmemek Mazeret Sayılmaz: Herkesin, usule uygulan olarak yrrlge giren ceza kanunlarını bildiği kabul edilir. Hiç kimse, cumhurbaşkanı tarafından imzalanıp, Resmi Gazete’de yayınlanmak suretiyle yrrlge giren ceza kanununu bilmediğini iddia edemez.